
AT-vejledninger

Bygherrens ansvar - hvem, hvor, hvornår

De vigtigste regler om, hvor og hvornår bygherrens ansvar for at planlægge og koordinere sikkerhed og sundhed gælder.

Version

At-vejledning 25.2

Udgivelsesdato

1. oktober 2014

Note

At-vejledning F.1.2 ophæves. Den erstattes af denne vejledning samt af At-vejledning 25.3 om bygherrens ansvar ved store byggeprojekter, At-vejledning 25.4 om bygherrens ansvar ved mellemstore byggeprojekter, At-vejledning 25.5 om byg-herrens ansvar ved små byggeprojekter og At-vejledning 25.6 om plan for sikkerhed og sundhed.

Vejledningen definerer begreberne bygherre, bygge- og anlægsarbejde samt byggeplads og præciserer dermed, hvor og hvornår reglerne om bygherrens ansvar for at planlægge og koordinere sikkerhed og sundhed gælder. Vejledningen indeholder endvidere en kort gennemgang af bygherrens overordnede pligter.

1. Hvem er bygherre?

Bygherren er den fysiske eller juridiske person, der betaler for, at et bygge- og anlægsarbejde projekteres og udføres. Det kan fx være enkeltpersoner eller enkeltmandsvirksomheder, selskaber, offentlige og private institutioner samt organisationer og foreninger.

En entreprenørvirksomhed, der for egen regning opfører en bygning med salg for øje, betragtes således som bygherre - selv om bygningens kommende køber har stillet

funktions- eller designkrav til bygningen.

Det samme gælder for lejerstyret byggeri. Her er det bygningens ejer (udlejer) - fx en pensionskasse eller et boligselskab - der er bygherre uanset, om lejereren har defineret krav til det færdige byggeri.

2. Hvor gælder reglerne om bygherrens ansvar?

Reglerne om bygherrens ansvar for at planlægge og koordinere sikkerhed og sundhed gælder for bygge- og anlægsarbejde og andet arbejde, der udføres på en bygge- eller anlægsplads.

Bygge- og anlægsarbejde

Bygge- og anlægsarbejde omfatter:

1. Arbejde i forbindelse med opførelse og ændring af bygninger og konstruktioner, herunder montagearbejde.
2. Arbejde i forbindelse med opførelse og ændring af veje, tunneler, broer, havne og lignende anlæg.
3. Grave- og jordarbejde i forbindelse med arbejde, der er omfattet af punkt 1 og 2.
4. Rør og kabellægning.
5. Reparations- og vedligeholdelsesarbejde, der vedrører punkt 1-4.
6. Arbejde med hel eller delvis nedbrydning og demontering af de arbejder, der er omfattet af punkt 1-4.

Kravene omfatter således også op- og ombygning, reparation og nedrivning af konstruktioner. Konstruktioner kan være indendørs eller udendørs. Konstruktioner kan være midlertidige enkeltstående som fx en tribune eller et telt eller være blivende som en del af fx en bygning eller et anlæg som fx faste bærende eller understøttende beton- eller metalkonstruktioner, platforme og gallerier eller midlertidigt etablerede konstruktioner til brug for at arbejde fra. Konstruktioner kan også være en del af forskellige former for produktionsanlæg o.l. Konstruktioner, der indgår i en færdigleveret CE-mærket maskine, betragtes ikke som konstruktioner i relation til bygherrens ansvar.

Byggeplads

Byggepladsen er det område, hvor der udføres bygge- eller anlægsarbejde som fx opførelse af bygninger, vedligeholdelse af broer, opførelse af konstruktioner og nedgravning af rør på offentlig vej.

Byggepladsens område omfatter altid selve bygge- eller anlægsområdet med tilhørende

oplagspladser, skur- og containerområder samt adgangs- og transportveje mv. på bygge- eller anlægspladsen.

Bygherren kan bestemme, hvad der i øvrigt er bygge- eller anlægspladsens område.

Byggepladsens område skal være afgrænset på en iøjnefaldende og let genkendelig måde ved skilte e.l.

Reglerne om bygherrens ansvar gælder for det område, der konkret er afgrænset som byggeplads.

Hvis den samme bygherre udfører flere bygge- eller anlægsarbejder på det samme sted og på samme tid eller i umiddelbar forlængelse af hinanden, og der ikke er en klar afgrænsning mellem opgaverne, er der tale om én byggeplads. Der er tale om flere byggepladser, hvis arbejdet på byggepladserne er fuldstændigt adskilt, og byggepladserne i enhver henseende er klart fysisk afgrænset fra hinanden.

3. Hvornår gælder reglerne om bygherrens ansvar?

Reglerne om bygherrens ansvar for at planlægge og koordinere sikkerhed og sundhed indtræder ved projektering af bygge- og anlægsarbejde, når det må forventes, at mindst to virksomheder skal arbejde på bygge- eller anlægspladsen på samme tid.

Indholdet og omfanget af bygherrens pligter afhænger af, hvor mange personer der forventes at skulle arbejde på samme tid på bygge- eller anlægspladsen.

Det har betydning for vurderingen af, hvor mange virksomheder og personer der vil arbejde på bygge- eller anlægspladsen, hvordan det konkrete bygge- eller anlægsarbejde er udbudt - herunder om der er tale om én fortløbende eller flere på hinanden følgende byggepladser. En bygherre, der ønsker at nedrive en bygning og opføre en ny bygning på samme sted, har således ikke pligter i forbindelse med nedrivningen, hvis denne udføres af en enkelt virksomhed, og det efterfølgende arbejde med at opføre den nye bygning er udbudt som et selvstændigt byggeprojekt.

4. Hvad omfatter bygherrens ansvar?

Reglerne om bygherrens ansvar omfatter både koordinering under projektering og under byggeprocessen. Under byggeprocessen skal bygherrens koordinator både koordinere sikkerhed og sundhed ved selve bygge- eller anlægsarbejdet og ved andet arbejde på bygge- eller anlægspladsen som fx materieltransport, renholdelse, tilsyn, byggestyring samt kontorarbejde og tegnestuearbejde, der udføres på bygge-pladsen.

Bygherren har ikke noget direkte ansvar for de ansattes sikkerhed og sundhed på bygge- eller anlægspladsen - medmindre bygherren samtidig er arbejdsgiver. Bygherrens ansvar er gennem planlægning og koordinering af sikkerhed og sundhed under projektering og

byggeproces at sikre grundlaget for, at arbejdsgiverne på bygge- eller anlægspladsen kan planlægge, tilrettelægge og udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Mindst to virksomheder

Bygherrens ansvar for koordinering og udpegning af koordinator gælder under projektering og under byggeprocessen, når det må forventes, at der mindst vil være to virksomheder, der arbejder samtidigt på bygge- eller anlægspladsen. Bygherren skal endvidere - gennem sin koordinator - forholde sig til de krav, der gælder om udarbejdelse af journal for eventuelle fremtidige arbejder, herunder reparation og vedligeholdelse af det færdige byggeri. Endelig skal bygherren udarbejde en plan for sikkerhed og sundhed, hvis projektet omfatter særligt farligt arbejde.

Mindst to virksomheder og 11 personer

Reglerne om, at det herudover er bygherrens ansvar at sikre, at der altid udarbejdes en plan for sikkerhed og sundhed samt at der gennemføres opstartsmøder, sikkerhedsmøder, sikkerhedsrunderinger mv. på bygge- og anlægspladsen gælder, når det må forventes, at der mindst vil være to virksomheder, der tilsammen beskæftiger mindst 11 personer på samme tid på bygge- eller anlægspladsen.

Bygherren kan lade andre udføre de arbejdsopgaver, der følger af bygherreansvaret, men bygherren kan ikke overdrage sit juridiske ansvar til andre.

Reglerne om bygherrens ansvar i forhold til store, mellemstore og små byggeprojekter samt i forhold til plan for sikkerhed og sundhed er foldet ud i nedenstående vejledninger:

- Bygherrens ansvar ved store byggeprojekter - AT-vejledning 25.3 (/regler/at-vejledninger/bygherrens-ansvar-store-byggeprojekter-25-3/)
- Bygherrens ansvar ved mellemstore byggeprojekter - AT-vejledning 25.4 (/regler/at-vejledninger/bygherrens-ansvar-mellemstore-byggeprojekter-25-4/)
- Bygherrens ansvar ved små byggeprojekter - AT-vejledning 25.5 (/regler/at-vejledninger/bygherrens-ansvar-smaa-byggeprojekter-25-5/)
- Plan for sikkerhed og sundhed - AT-vejledning 25.6 (/regler/at-vejledninger/plan-sikkerhed-sundhed-25-6/)